

Ла фаца 280—290 кроністѣл дескрие тѣрѣзѣрілор Молдовенілор сѣпт принчіпеле Стефан, каре domni пе ла а. 1616—1617 ши де каре воіеріі черкарѣ а се скѣпа пріп о конспірае, кареа дѣсѣ пѣ еші віне ла кале, кѣчі афлѣнд принчіпеле деспре планѣл лор, пе кѣді пѣтѣ пѣне тѣпа, дѣ оморѣ тірѣпѣде. (Bezî maî пе ларг о-ріціналѣл ла локѣл читат.)

Ла фаца 290 се дескриѣ мішкѣріле ротѣнілор din Valachia сѣпт принчіпеле Александрѣ, каре ера зп грек тіран ши лаком де авѣдіі, ши адміністра провинчіа фоарте рѣѣ, лѣсѣнд ла о парте пе воіеріі ротѣні патриодіі ши ашезѣнд ла тоате постѣріле челе маі дѣсемпѣтѣре пе стрейніі гречі чей адѣсесе кѣ сіне дін фанар, ѳмені фѳрте рѣпіторі, каріі пѣ съ тѣлѣзѣтірѣ кѣ тал-тратарѣ пе воіерітеа ротѣнѣ, чі пе лѣпгѣ ачеаста стѳрсерѣ ши деспоіерѣ ши пе сер-тана плеве кѣ феліѣрі де контрівѣдіі ши тѣпкѣторіі, дѣкѣт воіеріі пе маі пѣтѣнд рѣѣда асемеѣа тірѣніе, фѣкѣрѣ конспірае, ка съ скапе patria де ачеа харпіе стрѣ-пѣ; дар дескоперіндѣсе дѣчеркареа лор, тѣлді дѣші пердѣрѣ віада ши авереа, ал-діі іарѣші скѣпѣнд дѣ Трансільваніа, тіж-лочірѣ ла принчіпеле де аколо ка съ віе кѣ ѳсте ши сѣі скапе де тіранѣл Алесандрѣ. Ачеаста се ши дѣтѣмплѣ дѣ лѣпа лѣі Івніе 1618 ашезѣнд дѣ локѣі пе Лошѣ. фечіорѣл лѣі Сімеон. (Bezî дѣ кронікѣ маі пе ларг.)

Кроністѣл пе дѣсеампѣ ачі зп есем-пѣл де о сѣжрченіе (аварідіе) рарѣ, каре пѣ о пѣтет трече кѣ ведереа. Ла аѣл 1619 трѣіа дѣ Вістрідѣ зп ом авѣт аѣ-те Георгіе Бергерсдѳер, дѣ вѣрстѣ де 70 ані, каре дѣ тіперѣдеде саме дѣтерѣ-

касе зп пост фѳрте палт ла мацістратѣл де аколо. Ачеста се спѣозѣрѣ де вѣрѣл сѣѣ дѣ піфнідѣ, дѣпѣ че кѣ о зі маі пайнте се пѣлѣсе кѣтре содѣа са пентрѣ мареа ефтіпѣтате ла каре ажѣсесе дѣ аѣл а-чела віпѣл ши вѣкателе, зікѣнд кѣ аѣтп пѣре кѣ че съ трѣіаскѣ, кѣ тѳте кѣ аѣеа треі піфніде пліне кѣ віпѣрі ши кѣтева грѣпаре дѣкѣркате кѣ вѣкате, іар пе лѣп-гѣ ачестеа ши 10,000 фіоріні вані гата. Auri sacra fames, quid non mortalia re-ctoga cogis!*) Кадаврѣл лѣі се легѣ де кѳда зпѣі кал ши аша се трасе пріп четате пѣ-пѣ ла локѣл перѣзѣрілор, вѣде се морѣтѣ-тѣ. (Паѣ. 293.)

Ла фаца 303 чітім зп акт діпломатіѣ, каре пегрешіт кѣ дѣтѣрѣтасе фѳрте тѣлѣ пе принчіпеле Бетлен, ка съ пѳрте ресѣоіѣ дѣ контра дѣмпѣратѣлѣі церман, деспре каре кроністѣл зіче, кѣ де пѣл афла дѣ тавѣскріселе а доі вѣрѣаді тарі, пѣл вѣ-ріа аічі. Ачелаш сѣпѣ аша: „Кѳкѣл-сѣл че сѣаѣ ацітат ла Віена дѣ Австріа ла а. 1624. Дѣ зілеле дін зрѣтѣ а ле аѣлѣі треѣт, маі пайнте де а пѣші принчіпеле Трансільваніей дѣ аѣарѣ, ла Віена дѣ Ав-стріа дѣпѣ о сѣѣтѣіре серіѳсѣ се деліверѣ дѣ че кіп сѣар пѣтеа ашеза о пѣчѣіре статорнікѣ дѣ тѳте цѣріле ши провинчііе че сѣпт сѣпѣсе імперіѣлѣі Маіестѣдіі Сале, ла каре фѣсерѣ фаѣѣ: пѣчіѣл апостоліѣ, солѣл Спаніей, солѣл флорентіп, пленіпо-тендіі дѣмпѣратѣлѣі, Харас ши Хоіс, кар-діналѣл моравілор ши Дітріхцаін, принчі-пеле де Валцаін ши дѣкѣ зпії алдіі дін фрѣнташіі дерегѣторі орѣндѣдіі де кѣтре

*) Фѳте де вані, ла че пѣ сілѣціі тѣрітѳреле вентѣрі!

дипъратъл. Солъл Спаніеі пропъсе дп кіпвл ѳртъторіѳ: Къ че модърі ші къ че міжлоче, дппъчівндъсе мішкъріле імперіѳлві, с'ар пѳтеа дinea Ъngaria ші Трансілваніа дп свпъпере ші кредінгъ кѳтре Чесареа са Маіестате? Азвндъсе ачеастъ пропъпере ші дъндъші фіедекаре вотъл съѳ, дінтре ачеіа звъл, каре се rezima маі мѳлт пе паче, ворві дп ѳртъторіѳл мод: Нація магіаръ дші апъръ къ тóтъ вѳрвѳдіа дрептѳріле ші датінеде дѳрїі сале, ші тѳрѳвѳрїле че се пѳскѳръ пѳпъ акѳм, п'аѳ пѳрчес дін алт ісвор декът дін къл кареа прівілецілор ші а лібертѳдіі; деці дакъ с'ар дѳрві іаръш къ лібертатеа де маі пайнте ші къ скѳтіріле де каре дела дпчепѳтѳл дѳрїі лор с'аѳ вѳкѳрат фѳрѳр пічі о дптрерѳмпере, ші дакъ с'ар реашега дп стареа де маі пайнте, фóрте вшор ші фѳрѳр пічі о грезтате с'ар свпъне де поѳ ла каса австріакъ ші ар ретѳнеа дп кредінгъ вечнікъ. Ла каре солъл спаніол дптревънд: къ кътъ óсте ші къ че спесе пѳтеа ста дп контръ предечесорїі дппѳратѳлві roman дп тімпѳріле ресвоаіелор тѳрчещї ла вп двштан аша кмпліт ші тіран, і с'аѳ респѳнс къ дпвоіреа тѳтѳрор, къ оастеа дппѳраділор дп прівінда солдаділор церманї, пічі одатъ пѳ трекъ песте пѳтѳрѳл де 24,000 афаръ де трѳпеле челе вшоаре. Деці респѳнсе солъл Спаніеі: Бине! Редеаска Маіестате ші преддѳратѳл теѳ Domn хотѳрѳ а да дп апѳл ачеста, с'аѳ орї ші кънд ва чере тревінда 40,000 солдаді алешї ші вине армаді, пе карїі дп рестїмп де 40 апї лі ва свѳдінеа къ пропрїеле сале спесе. Ла каре óсте дакъ се ва адавѳе ші арматѳра чеа вшоаръ а полонїлор, ачеастъ цїнтѳ

некредінчїоастъ (perfidia), кареа де атѳтеа орї вѳтѳмѳ Маіестатеа ші авторїтатеа чесаръ, се ва стѳлѳе дін рѳдѳчїпѳ, ші вечїна патріе се ва скѳті де тіранеле лор дпкѳрцѳрї. Ла ачеастъ септїндъ с'аѳ респѳнс де кѳтре консіліарїі дппѳрѳтеці: Нація магіаръ есте о націе фоарте съпѳтóсъ, депрїнсъ вїне ла арме, дедатъ къ спедїціле де ресвоїѳ, акѳм адѳсъ ла ачеа старе, ка съ чеаръ ажѳторїѳ пѳрѳреа дела тѳрчї, еа пѳ вшор се пóте апѳса, пічі дпкѳрцѳрїле лор фак атѳта касъ. Ачесте солъл спаніол рефрѳнтѳндъле, адавѳе: маі пайнте де тóте тѳркѳл тревѳїе дпдонат къ авр, деспѳрдїт де Бетлен, ші адѳс пѳлѳ аколо, орї къ че мод, ка съ зраскъ пе цїпта магіаръ пѳрѳндѳїсе ачеаста де трѳдѳтóре, ші съ се міжлочїаскъ о паче вечнікъ къ каса австріакъ, іар пе свпт мѳлѳ съ се апрїндѳ вѳрвѳтеде. Дптр'ачеаа ѳрмаді пашїі недпвїнсѳлві постѳрѳ реде шї кіпвл къ каре ел дші дптѳрї монархїа са; ла варварїі ачеїа съ лі се деа гѳвернаторї къ пѳтере немѳрцїнітѳ (absoluta), къ авторїтате фоарте таре атѳт дп хотѳрѳрї де жѳдекатъ, кът шї дп адѳчереа поѳлор леці, аша дпкът дела септїнда гѳвернаторѳлві съ пѳ фїе пічі кът іертат а се авате, къ атѳт маі пѳціо а апела; съ се апасе дп челе маі тікълоасе модѳрї, ші кънд с'ар пѳлѳѳе де недрептѳдіріле че лі с'аѳ фѳкѳт, атѳлчї съ се ретрїмітѳ ла гѳвернатор къ ачеа десвїнѳїре, кмкъ Маіестатеа дппѳрѳтѳеаскъ пѳ шїе пімік деспре тірѳніа гѳвернаторѳлві съѳ, шїї паре рѳѳ пентрѳ недрептеле лѳї пѳртѳрї, дптр'ачеаа съ се лѳкре дін тоате пѳтерїле ка грезтѳді съ се адавѳе дін тóте пѳрцїле. Аша фѳарѳле ачеле че пѳ пот прїві аша де

парте, дмпъратвлѣ пѣи пот аскріе нічі о віпъ, нічі о грешалъ, чі тóтъ кріма ва рекъдеа аспра гъвернаторѣлѣ; ачеѣѣа дпсъ съ пѣ дпчете дела пеледѣвѣрі, чі сѣі дпкопціѣре къ тот фелѣл де техне, пе ацітаторі сѣі сѣпѣе ла педенсе ші сѣі дптърѣте дп кіпзрі неавзіте. Аша ціпта ачеаста пестферітóре де жѣг, ва фі сілітѣ а револта ші а се рескъла дп контра гъвернаторѣлѣ; фѣкънд еі зна ка ачеаста, воі фѣръ съ ле аскѣлтаці кавса, аведі аі оторѣ, ка пе ніще вѣтъмѣторі де Маіестате; еі вор чере ажѣторіѣ дела вечіні, ші аша лѣкрѣл ва рееші ла кале дѣпъ доріоцѣ. Новімітеа дпкъ ва фі пѣрташъ ла фѣръдедеѣе; аспра ачестора аведі а дпдрепта маі дптѣі кóселе, ші ка пе вніі тѣрвѣръторі фѣрѣташі аі кѣрѣлѣі пострѣ пе ачеѣѣа аведі аі щерѣе маі дптѣі дп вііадѣ, ші аша пе чеі че аѣ дпнедекат пѣлѣ акѣм монархіа аведі аі стіпѣе дела чел маі мік пѣлѣ ла чел маі маре, ші ашезѣнд о паче статорнікъ ші вечнікъ, де мѣлѣт дорітѣ, веѣці пѣтеа а редпнтоарче кѣзѣвта дп парте мѣрїме ші мѣрїре а кавсеі австріаѣе. Дакъ дп дптѣмпларе презіса óсте с'ар періклїта, атѣнчі домпѣл меѣ пе лѣпгъ челе 40,000 хотѣрѣ а маі адавѣе 20,000.

Ачест респѣс фѣ віне прїіміт де кѣтре тоді; дечі дпкеіндѣсе конѣлтареа, с'аѣ трїміе ла дмпѣратѣл, каре лѣвнд дп вѣгаре де сеамѣ кѣвѣнтѣл ші аѣзогѣнд фоарте мѣлте, сѣптскрісе ла ачеастѣ септіацѣ. Дпдеплініреа еі с'аѣ дпкредіоцат де лок дѣчелѣі де Волѣцаї ші графѣлѣі де Монтеаегро, а кѣрор дегрегѣторіе есте. ка дпдатѣ че вор кѣнóѣе чеа дпнтѣі мішкаре ші вор дпцелѣе де спре о рескóлѣ

дп ßогарїа, сѣ'ші іеа прїлеж ші сѣ дпкѣргѣ дп презїса царѣ, ші дпчепнд де ла Сїнтавіа де лѣпгъ рѣлѣ Ваг, сѣ отóре пе тоді карїі ворѣеск энгѣреѣе дела 12 ані пѣлѣ ла чеі маі вѣтрѣні, ші пѣдіпа чїпсте че поартѣ дп фѣрѣте дпсемпѣтѣ прїп перї, сѣ ле о смѣлгѣ де тот. Ачеастѣ мѣчелѣрїе сѣ о зрмезе пѣлѣ ла Кашовїа, аколо одїхнінд дп серѣвѣторїме пащерїі лѣі Хс., сѣ трїзмѣе. Дп прїмѣвара віітóре сѣ інтре дп Трансілѣванїа ші аколо сѣ зрмезе къ тірѣніа чеа маі маїпѣлѣ, пѣлѣ кънд пе прїнчіпеле Трансілѣванїеі, каре есте зрїторїѣл рескоалеі саѣ дп вор алѣнга дп царѣ, саѣ дп вор да прїнс дп мѣна дмпѣратѣлѣ. Іар де кѣмѣ ва вѣтаїа ачеаста с'ар пролѣпці, атѣнчі локѣрїме челе дешерте де локѣиторї сѣ се редпмплѣ де поѣ къ паціі дп афарѣ, ші аша пѣ пѣмаі сѣ скапе де прѣпѣдіре, чі дпкъ сѣ се факъ ші спорїре.

Ачеастѣ септіацѣ солѣл спанїол 'ші о дпкеіе кѣ ачел протест, къ дакъ Маїестатеа Са дпмѣрѣтеаскъ потрївіт къ хотѣрѣреа че с'аѣ фѣкѣт, пѣ ва лѣса сѣ се дѣкъ деадрепѣл дп деплініре, реѣеаска Маїестате а Спанїеі дпшї ва ретраѣе тот ажѣторїѣл дела дмпѣратѣл. Іспрѣвїндѣсе ферїчіт ачеастѣ лѣкраре, сѣ се дптрепріаѣдѣ тот асемелеа пѣшіре дп Моравїа, Боєміа ші Сїлезїа къ пѣмѣнтѣрїме че се дп де еа. Делїверареа ачеаста къ сѣѣтѣрїі че се дінеа дп тоате зілеле, се пролѣпці пѣлѣ дп а шептеа лѣлѣ. (Паѣ. 303—306.)

(Вор зрма.)

Вокавъларѣ де ворѣе стрѣине дѣ лим-
ва ромънѣ.

Ної кѣ ачааста прекъртѣм Вокавъларѣл, пре-
тинънд кѣ тот дрептѣл ка чѣиторїї съ шїл кѣ-
щїце аша кѣм еши ачелаш тїпърїт де дѣсѣш Дн.
авиторѣл. Маї третем ачї дїн капетѣл ачелѣаш
дѣкѣ пѣмѣї врѣмѣтореле:

Обсервації.

Бѣнѣл меѣ чѣитор, трекънд ачест мїк
вокавълар, 'дї о венї поате дѣ мїоте кѣ
еѣ оїѣ фї щїнд славонѣце, тѣрчѣце, зп-
гѣрѣце, немѣцеце? — Еѣ дѣсѣ дѣдї спѣїѣ
маї дїнаїте, кѣ тоате кѣ дѣдї спѣїѣ акѣм
дѣ врѣмѣ, ка съ нѣ фїе ворѣѣ тѣїне пої-
тѣїне. Славонѣце ам авзїт кѣте одатѣ
чїтїнд, шї тѣрчѣце, зпгѣрѣце шї немѣ-
цеце ам авзїт ворѣїнд, шї дѣпѣ сѣпет атѣ-
та пѣчїѣ съ дїстїнг кѣнд о чїтї чїнева сла-
вонѣце съдї спѣїѣ кѣ нѣ чїтеце тѣрчѣце.
Іа сѣмѣа вїне кѣ дѣ орголїзл шї дѣгѣм-
фареа меа де автор, те лѣаїѣ пе департе
шї пѣдї спѣїѣїѣ д'а дрептѣл одатѣ кѣ нѣ
щїѣ лимбеле астеа; дѣмѣеата дѣсѣ фѣ вїне
шї крѣде адеврѣл кѣм есте кѣрат, іар нѣ
кѣм воїѣ съ те адѣк еѣ дїн кондеїѣ.

Дѣсѣ мѣ веї дѣтрева: дакѣ нѣ щїї,
де зпде кѣнощї кѣ ворѣеле астеа сѣпт
славонѣщї, тѣрчѣщї? . . . — Съдї спѣїѣ
кѣм:

Дѣмѣеѣ а лѣсат тот лѣкрѣ съ аїѣѣ
нїде сѣмпе але сале партїкѣларе ка съ се
кѣноаскѣ дїн алѣл. Чїѣперчеле венїносе
аѣ о формѣ, о фадѣ че дѣпѣ обї дѣдї спѣїѣ
ѣ нѣ се каде съ ле мѣлѣнчї. Скоате зп
копїл че п'а вѣзѣт дѣкѣ аїмале, шї ара-
тѣї зп лѣп, о вѣлпе шї зп мїел, аратѣї
о кѣкѣваїе, о чїоарѣ, зп ерете шї о по-
рѣмїдѣ, шї веї ведеа ла каре траѣе. Дѣ-

мѣеѣѣ п'а лѣсат сѣмпе пѣмѣї дѣ кѣлорї
шї дѣ форме, че се пот ведеа кѣ окїї;
а лѣсат сѣмпе шї дѣ сѣпете ка съ щїе
шї орѣїї кѣте чева: зп орѣ нѣ щїе кѣм
е форма калѣлѣї шї а тѣгарѣлѣї; дѣсѣ
дї кѣноасѣ дѣпѣ немїезат шї дѣпѣ сѣїе-
рат. Дѣмѣеѣѣ а допат пе пѣзп кѣ пене
фрѣмоасе, пе мїел кѣ вѣлѣдеге, пе гѣщѣр
кѣ о колоаре верде детеставїлѣ, пе шар-
пеле чел маї венїнос кѣ клоподеї ка съдї
деа де щїре де департе а те фѣрї де дѣп-
сѣл. Дѣмѣеѣѣ дѣ мареа са вѣлѣтате а
превѣзѣт шї пентрѣ оамѣнї шї пентрѣ а-
пїмале, шї пентрѣ вѣзѣторї шї пентрѣ
орѣї, шї пентрѣ щїїторї шї пентрѣ інно-
рандї. Дѣ инноранда шї орѣїа меа дѣспре
асте лимбе, ам авѣт шї еѣ нїше сѣмпе
дѣпѣ каре ам пѣтѣт кѣноасѣ мѣндреѣеле
лор че пе дѣлдорѣола пе а поастрѣ шї
пе-о фѣчеа атѣт де повїлѣ шї дѣавѣтѣ,
дѣкѣт ла тодї дрѣганїї шї воїнїї леа ре-
мас інїма тронк ла дѣнселе, шї мї се пар
кѣ се перде пѣмѣнтѣл де ле ва перде
лімба поастрѣ.

Дакѣ веї вої, еѣ дѣдї спѣїѣ сѣмпеле
астеа зпѣл кѣте зпѣл, кѣ нѣ сѣпт ом д'аїа
съ щїѣ таланѣл аскѣнс. Еѣ п'ам нїчї о
пїсѣтѣ пе дѣмѣеата ка пѣмѣї еѣ съ щїѣ
шї дѣмѣеата нѣ. Прїп врѣмаре:

Арт. 1. Кѣнд веї ведеа ворѣѣ дѣче-
пънд кѣ іс саѣ із, съ щїї кѣ е препосїдїе
славонѣ шї неавънд че кѣта еа дѣ вор-
беле ромъне, дѣдї дѣ съ прїченї кѣ ворѣе
ка існоавѣ, ісвїре, ісвор, ісгонїре, іскодїре,
ісправѣ, ісѣвїре, ісѣрѣнїре, іспас, шї кѣ
тот неавѣл лор, сѣпт славоне.

Арт. 2. Кѣнд веї ведеа ворѣѣ дѣче-
пънд кѣ за саѣ зѣ, съдї адѣчї аїнїте, ка
шї мїне, де завера; шї пе тоате ворѣеле

ачелеа съ пѣ ле іеі алтѣел декът ка піще венетічі аргаді. Де ещї маі маторелѣ, 'дї адвчї амінте че фъчаа заверцііі; кѣм скоточїа прїп тóте алеа, деретека каселе, лѣа каіі дїп граждївл звзіа шї дї пѣпеа дп саловѣл алтвїа шчл.: хеі віне, ѣнде веі ведеа ворѣъ къ дпчепе дела за, с'о щїі къ е ѣп кѣрат запоорожан, ор заверціѣ, ор завїстїитор дп лїмба та чеа ротѣлъ: запїсѣл 'дї а пѣс ворѣа іскѣлїтѣрѣ (каре, кѣм 'дї ам спѣс. дпсемпѣазъ тѣп-жїтѣрѣ); ел 'дї а пѣс'о дп тѣлъ ка съ те свскрїі кѣ еа, асеменеа кѣм шї заверцііі ддї пѣпеа каіі прїп канчеларїіле пѣвлїче шї прїп салоапеле партїкѣларе. Че кѣта калѣл дп канчеларїе? че кавтѣ іскѣлїтѣра дп скрїс? Нѣ везі дѣтпѣата къ е завера кѣратѣ дп лїмѣъ? Прїп ѣртаре: запїс задар, завїстїе, зѣвавѣ, зѣпѣчѣалѣ, зѣтї-кпїре, зѣгаз, зѣлог, зѣвалѣ, зѣпадѣ шї кѣ тот пѣатѣл лор, съ щїі къ свѣт славонѣщї.

Арт. 3. Кънд ва дпчепе о ворѣъ дела препосїдїіле славоне по шї под, съ іеі віне а мїнте с'о черчетезї тѣлт, маі вѣртос де веі сїмдї къ пѣ преа свѣт орї пѣ преа мїроасе а ротѣпѣще; дптреавѣ пе ічі пе колеа, кѣм ам фѣкѣт шї еѣ. шї те веі дпкредїнда къ е славонѣ. Прїп ѣртаре ворѣе ка: поманѣ, подоавѣ, пове-сте, покѣїре, подорожпѣ, погорѣре, повѣрпїре, помопошпїдѣ, послѣшпїк, под-вадѣ, подвїг, шї алтеле свѣт слав.; свѣт взпеле шї кѣ па, ка павечерпїдѣ.

Арт. 4. Дакъ щїі врео грѣматїкѣ шї 'дї о венї аша, съ вреї съ щїі шї тїпїі саѣ деклїнацііле шї конжѣгацііле лїмѣеї дѣ-мїтале, веі ведеа тїчі ротѣпѣщї дп іе, ка дпшпѣрѣдїе, історїе, пѣвзпїе, кънд азїі дп-сѣ: апїе, епїе, ірпїе, ерпїе ка пісанїе, вче-

пїе, отѣрпїе, вечерпїе, съ щїі къ асѣл де ворѣе саѣ тїпї пѣ ле азїі пѣлъ ещї пе ценѣкїі мамеї дѣмїтале орї дп каса пѣ-рїптеаскѣ; свѣт славоне.

Арт. 5. Азїі іарѣ рѣтдѣвѣ, дпѣ, влѣ, іа а мїнте къ кънд ераї копїл пѣ ле азїіаї ла матроана дѣмїтале мамѣ. Дела дѣпса п'аї азїіт: дѣжѣрѣтдѣвѣ, дѣрковлѣ, шї прїп ѣртаре, васїлоавлѣ, рѣвлѣ, вѣ-кóвлѣ, шї алтеле асеменеа свѣт славоне.

Арт. 6. Фемїпїеле ротѣпѣщї терпї-пате дп ѣ шї дп е свѣт: челе маї тѣлте пречесе пѣмаї де о консóнѣ шї маї пѣдїп де дóъ, кънд шї ачелеа свѣт сїмнатїче ка гр, кр, вл, вр, пд, пт, шчл. ка романѣ, ротѣлъ, зѣлѣ, фѣлтѣлъ, тасѣ, лѣолѣ, цѣ-рѣ, арѣтѣрѣ, аратѣ, азїітѣ, вѣзѣтѣ, дпде-леасѣ, дпшпѣрѣтѣасѣ, гѣпѣ, реціпѣ, акрѣ, тїндѣ, фїпндѣ; ка тѣїере, веспе, фетее, оаїе, флоаре, свдоаре, рекоаре, вѣпѣтатѣ, шчл., адїкѣ фóрте лїне саѣ фóрте плане; пѣ везі сдрѣчїіле дп лїмба ротѣлъ, саѣ кѣ тотѣл ла антѣпѣпѣлїтїа, декът дака ва прѣ-chede пѣпѣлїтїеї дóъ консóне ка: маРМѣ-рѣ, грїNDїлѣ, фамїЛлїе, лїТТѣрѣ, маР-Цїне, фѣпїNЦїне шчл., кънд еї ведеа дп-сѣ сдрѣчїіле саѣ ка рóта одороцітѣ, фѣрѣ ачест кѣвѣнт патѣрал де дóъ консóне съ щїі къ пѣ е тїп ротѣпѣск: ка драгóсте, пакóсте, капїще, сїлїще, мїрїще. Ачестѣ ворѣе, де ар фї фост ротѣпѣ саѣ чел пѣ-дїп патѣрале, с'ар фї пропѣпдѣт, драгóсте, пакóсте, капїще шчл. Кънд веі ведеа дп-сѣ шї терпїнації дп аповїдѣ, алпїдѣ, ел-пїдѣ, апїдѣ, авїдѣ, апїдѣ, ѣрпїдѣ, ошпїдѣ, олпїдѣ, оппїдѣ шї алтале асеменеа атѣпчї азїі славона ворѣпнд. Іар д'еї азїі арпїе, орпїк, алпїк, аспїк, авпїк, овпїк, олпїк, окпїк, съ щїі къ аї а фаче кѣ славонї. Азїі че

лімбъ плапъ ши ліпъ: „лаповіцъ (одатъ топ) джрвовнік; солніцъ, гроніцъ, помелнік; каракатіцъ, кошніцъ, поможнік; лавіцъ, клополіцъ, джрковнік; гроніцъ, ржкавіцъ, благочестнік, благороднік.“ Апоі съ пз ле кзпоці? Е дестъа съ фії ромъо, ввнъа меѣ чітітор, ши съ айві зрекіе ромъо, къ ле кзпоці кът коло. Іар де ва фі зрекіеа квіва де алт анімал, пз тъ пріпз.

Арт. 7. Авзі іар фіналє дп аш, зш, шаг, шзг, арош, огош, окош, атзпчі е тіп зпгзреск ши ворва е орі зпгзреаскъ орі зпгарізатъ: пзшкаш, къррз(зш), вълтъ-шаг, ветешг, товарош, тогош, кокош шчл.

Арт. 8. Чіѣ, ціѣ, маі кз сватъ свпт тзрчєці адъсе де фанаріоді. Боіапціс, боіапціѣ, калпакчіс, калпакчіѣ, тзтзпціс, тзтзпціѣ, топчіс, топчіѣ, калетціс, калетціѣ, араваціс, араваціѣ шчл.

Арт. 9. Лжк, пе зпде се азде есте ворвъ тзрчєаскъ орі тіп тзрчєск; мърдар-лжк, калавалжк, тофлвзлжк, челевілжк шчл.

Арт. 10. Термінаціле дп а, еа, іа, свпт асеменеа тіпі тзрчєці; тарапана, пара, сака, салтана, карвасара, іпдрінеа, воіа; пріп зрмаре ши фіналеле вьдзгъпте дп деклінаціа а чіпчеа дп а, ла поі, ши дп ао ла machedono ромъпі, се вьд кзрат къ пз свпт ромъне, кьчі ла плзрал, дши віп ши еле, ка тоате, ла орідінеа, ши градъа лор чел класік:

Рондзреа, рондзреао, рондзрелле (рондзрелль.)

Флорічеа, флорічеао, флорічелле (флорічелль.)

Тзртзреа, тзртзреао, тзртзрелле, (тзртзрелль.)

Порзтвеа, порзтвеао, порзтвелле, (опрзтвелль) шчл.

Маі свпт ши алте семне, каре нефіпнд цеперале чі фбрте дп парте ши мпвдіоасе, ле лас, кьчі се фаче маі твлтъ ворвъ декът ресълтат; ши ворва твлтъ, сьрзчіа отълві. Кънд воіѣ дпчепе ши ла ачелеа, дці фак ши епілогъа сьдці іа дп пічоаре вокавларъа, съ ретъіе мптітел, пе лъпгъ дъпсъл; ши еѣ вокавларъа воіѣ съ фіе зпде о фі.

Акзм дзмпнеата, щпнд ачестеа, ввнъа меѣ амік, ши маі дънд ши дпн тъпіі, маі кътънд ши пріп дікціонаре, маі дптревънд ши пе алці; те дешепці одатъ къ щіі кът ши міне, ва тъ ши дптрєчі. Къ пз е врео невоіе маре съ щіе чінева врео 1100 де ворбе.

Modalitatea alecerii de episcopii românești din Transilvania.

Дакъ ромъпіі трансілвані ар фі пвтзт фі дп старе де аші адъна ши пьстра зп архів маі векіѣ чел пзціп ла векеа лор мптрополиє, пентрз ка ачелаш съ треакъ ка ередитате ла зпа дпн епіскопії, атвчї поі дп дескріереа практизърії дрептълві де алецереа епіскопълві, — ал ачестві дрепт атът де скъмп ши атът де твлт дпсемпъторіѣ пентрз орі каре конфєсіє релєцеобъ — п'ам фі сіліді а піпъі преа твлт пе дп-тзперек.

Кзткъ клеръа ромънеск авз дрепт де алецере, адеверєазъ: 1) Апрователе. 2) Історіа дзпъ архівъа мптрополиєі Бъкзрєщілор (вєзі Лєсвюдакс, кьчі дпн треі алеші се хіротопіа звъл). 3) Некзртмата

практикѣ, кареа дела мѣтрополїа Албеї трекѣ дѣпрезвѣтъ къ дрептѣла асѣпра епископіеї Фьгьраш - Блажѣлѣї. Деспре епископіа незнѣтъ цѣмъ пѣзмаї атъта, къ ачешаш прїп трїмитереа къторва епископі сѣрвѣ дѣчепѣнд де свѣт Марїа Тересїа пѣпѣ ла а. 180⁹/₁₀ дѣшї перѣвѣсе дрептѣла де алецере, кънд апої ферїчїтѣла монарх Франдїск дѣл рестїтѣлї. — Шїїатѣ деспре модалїтатеа ачештеї алецереї не дѣсѣрчїнарѣтъ а ворвї ачї пѣдїне, маї вѣрѣтос дѣпѣ че дѣспеле фолїе венѣцїї (Blätter für Geist Nr. 42, 43) шїї маї тодї патриодїї се интересавѣтъ фоарте де ачешта. Фїе каре дѣпрезавѣтъ: Дакѣ се ва да воїе: към, прїп чїне се ва фаче алецереа? Рѣспѣвѣсѣла чел маї лѣмѣрїт ар фї сѣл дѣа архївѣла дїн Сїбіїѣ; дѣсѣ о спаймѣ шїї мїраре стрїїпѣ къпрїасе не тодї къдї авзїрѣ, къ дѣ ачелаш нїчї тѣкар дела а. 1810 нѣ се афлѣ нїчї о ѣрмѣ, нїчї вѣн докѣмент мѣртѣрїсїторїѣ пентрѣ модалїтатеа ачелї алецереї. — Кѣтъ порочїре къ дѣ ачештеї дѣпредїѣраре аша фаталѣ вѣвѣл Петрѣ Маїор дѣ історїа са вѣсерїчешскѣ скѣпѣ де перїчѣне чел пѣдїн декрете прївїтоаре ла алецере шїї денѣмїре шїї інстрѣкція датѣ де монархѣла повѣлї епископ Васїліе Мора дѣ 19 пѣпѣрї. —

Дѣчї де вѣнде сѣ афлѣм деспре модалїтатеа алецереї епископѣлѣ незнѣтъ? Нѣзмаї дїн спѣса челор карїї пайнте къ 36 ашї ера дѣл врѣстѣ де жѣне шїї аѣ меморїе маї вѣнѣ. Дѣсѣ чїне ар крѣде? Ної дїн партене дѣкѣ нѣ дедерѣтъ нїчї песте вѣвѣл каре деспре ачешта сѣ цїїе маї мѣлат дѣкѣт есте дѣл П. Маїор. Кѣ алецереа се фѣкѣ ла Тѣрда

дѣл фаѣа комїсарїлор ашѣте денѣмїдї прїп гѣвѣрнѣ; къ протопопїї фѣсерѣ алегѣторїї, — атъта цїїам шїї ної. Се дѣпрезавѣтъ дѣсѣ, нѣ къмѣ ера алегѣторїї шїї о парте дїн преодї. Кѣчї адїкѣ дѣпѣл практика пѣзїтѣ пѣпѣ асѣзїї ла клерѣл вѣїт алегѣторїї сѣлѣт: а) протопопїї; б) къте вѣн денѣтат преот алес де тодї преодї фїекѣрѣ прїопрїат; ч) къте вѣн преот нотарїѣ вѣмїт дѣ фїекаре прїопрїо мѣлѣгѣ сїнѣшї. Фїекаре дїн ачелї алегѣторїї скрїе не о хѣртїоарѣ къте вѣн пѣме, не каре дѣл фрїка лѣї Dzeѣ дѣл афлѣ денѣл дѣ архїпѣсторїе, мерѣе ла маса комїсарїлор, арѣвѣкъ дѣлтрѣо врѣл хѣртїоара дѣфѣшѣратѣ. Дѣпѣ че дѣшї дедерѣл вѣтѣрїле къ тодїї, врѣла се дескїде, вѣтѣрїле се пѣмѣрѣ, шїїдїн тодїї, ачелї трѣї карїї довѣндїрѣ вѣтѣрї маї мѣлате се трек ла вѣн докѣмент, се свѣщѣрн Маїестѣдїї спре конфїрмарѣе вѣвѣла дїн трѣї; іар вѣтѣрїле се ард тоате дѣл фаѣа адѣпѣрїї, ачї дѣл мїжлокѣл вѣсерїчелї, дѣкѣт фїекаре вѣотїзант аре а фї рѣспѣнѣзеторїѣ пентрѣ ал сѣл пѣзмаї Dzeѣлѣ шїї Хрїстосѣлѣ сѣлѣ, каре кїемасе не челї доїспрезечѣ шїї не челї шептезечї шїї дої.

Кѣм ва фї ла незнїдї, дѣ ачеште мїнѣте цїїе сїнѣр чел де свѣс; пентрѣ къ...

Chronicon Fuchsio-Lupino-Oltardianum, sive Annales hungarici et transsilvanici, opera et studio clarissimorum doctissimorumque virorum Simonis Massae et Marci Fuchsii, pastorum Coronensium, nec non Christ. Lupini et Joannis Oltard, Pastorum Cibiniensium concinnati etc. etc. Edidit Josephus Trausch, Coronensis Pars I. Coronae, 1847, се вїнде къ 1 ф. 40 крї арѣ.